

1975. JÚL. 10

TÖMEGSPORT

A jövőtervezés lelkes óráiban

A fővárosi tömegtestnevelés és tömegsport fejlesztésének kérdései szerepeltek Budapest Főváros Tanácsa végrehajtó bizottságának szerda délelőtti ülésén, amelyen megjelent dr. Csanádi Árpád, az OTSH elnökhelyettese és Kaposos Lajosné, a BTSH elnöke is. A végrehajtó bizottság elfogadta a BTSH jelentését, utasította a BTSH elnököt, hogy — a tömegsport fejlesztésének központi irányelvei alapján — készítse el a fővárosi tömegtestnevelésének és sportjának középtávú fejlesztési programját, s e program anyagi feltételeit építse be a BTSH V. ötéves tervébe. A BTSH a programot a jövő év első negyedében terjeszti a végrehajtó bizottság elé.

Két és fél óras vita általában csak igen nagy horderejű témákban alakul ki a tanácsi vb-üléseken. Így hát az a tény hogy a Fővárosi Tanács végrehajtó bizottsági ülésén éppen ennyi időt vett igénybe a tömegsport kérdése — azt tanúsítja, hogy a közel-múltban született párt- és állami határozatok megpezsztették az érdeklődést, a hatékony figyelmet a tömegek sportjának ügyében.

Egy kétmillió világvárosban a sportolási lehetőségek megteremtése, új szervezeti keretek kialakítása, lényegében tehát egy újfajta koncepció kimunkálása, összhangban az ötödik ötéves terv célkitűzéseivel — rendkívül alapos, körültekintő munkát igényel.

Milyen ma Budapest tömegsportja? — csakis ez lehet a jövőtervezés kiinduló gondolata.

Milyen is?

A fővárost nem érte felkészületlenül a tömegsport fejlesztésének országos programja. Az elmúlt évek tudatos előkészítő munkája, véleményünk szerint, bizonyos értelemben már kirajzolta a korszerű életkörülményekhez idomuló tömegsportmozgalom modelljének körvonalait. Mintegy gyűjtömedencéje lett az országos gondoknak, s egyben a megoldási lehetőségek különböző változatainak.

A testedzési formák jelenleg megváltoztak az elmúlt évtizedben. A legutóbbi évek pedig egyesesen kitermeltek új fogalmakat, mint amilyen a szolgáltatás. Ma a formákat tekintve két nagy, elkülönülő irányzatot kell figyelembe vennünk, a csoportos és az egyéni sportolás változatait.

A csoportos foglalkozásokat tekintve egészen hagyományos versenyrendszerek létezése indokolt, amilyen a munkahelyi és — vidéken — a falusi spartakiád. Emellett azonban olyan új versenyformák is kialakultak, amelyek közös lényege a huzamos ideig tartó, rendszeres sportolást igénylő bajnoki rendszer — mint Pesterzsébeten a Turner Kálmán tömegsportakció vagy a XVII. kerület politikai körzeteinek vetélkedősorozata. Az effajta versenyrendszerek létrejötte a társszervek magas szintű összefogásának eredménye.

Az egyéni testedzési lehetőségei kiszélesedtek, hiszen például a természetbarát szakosztályok és szövetségek egyre több

ún. nyílt túrát szerveznek, s jelentősen felduzzadt az önköltséges tanfolyamok létszáma — igaz, a lakosság megnövekedett igényeit ma még nem tudja kielégíteni ez a testedzési forma. Egy másik, a kocogás, viszont alighanem végleg csatát nyert. Bár ne ártassuk magunkat: a „kocogás vagy kacagás” viták idején, a mozgalom születésének kezdetén nagyobb volt a lendület, a létszám, mint ma, amikor tulajdonképpen már tényleg mozgalomról kellene beszélnünk. A dolog tanulsága az, hogy a felvilágosító, propagandamunka általában nem ér célt az első fellángolással...

A mai tömegsport legkorszerűbb jelensége, a szolgáltatás jelentheti az egyéni testedzés igazi jövőjét. Az a tény, hogy a László Kórház Vágóhid utcai szolgáltató sporttelepén a kezdet éveinek ötezerháromszáz érdeklődőjéhez képest tavaly már tizenhatezere nőtt a látogatók száma — kellőképpen igazolja az új sportolási forma jelentőségét. Ma már az átadás küszöbén áll a fővárosban a kőbányai Csajkovszkij-park hasonló létesítménye, s csak az építőipar hibájából csúszik el egyre-másra a hűvösölvögyi szolgáltató létesítmény elkészültének határideje.

Amikor a főváros ötödik ötéves tervre szóló tömegsportfejlesztési programja készül, feltétlenül célszerű éppen a szolgáltató sporttelepek hálózatát kiépíteni valamennyi kerületben, hiszen — külföldi tapasztalatok tanúsága szerint is — az felel meg leginkább a nagyvárosi életformának.

A létesítmények fejlesztése is új, városias elképzeléseket szült. Eleget csupán a belvárosi pincklubra hivatkoznunk, amely a város szívében, egyszerű eszközökkel — okos társadalmi összefogás révén — hozott létre megfelelő sportolási lehetőséget. A példa nyomán ma már több hasonló törekvés is van, mindegyiknél a jól szellőztethető lakótelepi alagsorok sportolási célokra alkalmassá varázsolása jelent reális távlatot, s nem elhanyagolható az a gondolat sem, hogy az új, lapos tetű épületeken persze, megfelelő biztonsági előírások megtartásával, hasonló lehetőségek teremthetők.

A létesítmények kérdéseiben döntő szerepet kap a gazdaságosság. Nyilvánvaló, hogy különösen a város alaposan beépített belső részében aligha épülhetnek tömegsportkombinátok

— ezért a meglévő létesítmények gazdaságos kihasználása került előtérbe: a fővárosban már százharminchat sportpályát nyitottak ki a sportolni vágyó lakosság előtt, legfeljebb a kellő propaganda hiányát tart üresen közülük jó néhányat... Emlékezzünk csak a televízió tömegsport-fórumára, arra a nagyon sok kérdésre, amelyeket úgy foglalnánk össze: „hol sportolhatnék?”

A jövőtervezés időszakában a főváros már eldöntött egy régi dilemmát, azt, hogy hová összpontosítsuk a tömegeket szolgáló létesítményeket: a munkahelyek vagy a lakóhelyek környekébe. Minthogy a fővárosban a sporttelepek java része üzemekhez, gyárakhoz, vállalatokhoz tartozik — a fejlesztésben a lakóhelyek lehetőségeinek bővítése kerül az első helyre, s így a lakosság mindkét körében megtalálhatja a testedzés lehetőségét. Hangsúlyozott szerepe azonban — éppen az egyéni formák előtérbe kerülésével, s különösen az általánosan bevezetett szabad hét végék következtében — a lakóhelyi létesítményhálózatnak lesz. Ezt a célt szolgálja többek között a tavaly elkészült ötvenegy kispálya —, s ezért hozott a vb most olyan határozatot, hogy a lakótelepek sportolási lehetőségeinek megteremtéséről műszaki tanulmány, átfogó elképzelés szülessen.

A mozgósítás, a szervezés kérdése ki-vánközik még az alapvető gondok sorába. Hiszen nyilvánvaló, hogy segíteni kell abban, hogy a lakosság igényei és a megteremtett lehetőségek — találkozzanak. A testnevelés és sport állami irányításra való áttérésével a szervezés új formái alakultak ki. Elsősorban a tanácsi, tanácsnagyi, lakóbizottsági hálózat szerepét kell erősíteni, hiszen ez a réteg a helyi lehetőségek legjobb ismerője, s elérheti azt, ami a korábbi időszakokban alapvetően hiányzott: a magyar tömegsportban: az egyes ember egyéni gondjait figyelembe vevő lehetőségek megteremtését, s ha kell, az egyéni meggyőzés módszerét is.

Tömegsportot teremteni — közös, társadalmi feladat. Feladatunk a különböző társadalmi szerveknek, annak ellenére is, hogy a jövőben egy kézben, a fővárosban a BTSH-ban, összpontosul az irányító koordináló tevékenység, mert ez a változás egyidejűleg magasszintű társadalmi összefogást is feltételez.

Es feladata lett minden közéleti érdeklődésű embernek, az olyanoknak, akik — és erre nagyon sok szép példát láttunk már — mozgósítják a szomszédokat, jégpályát, pingpongasztalt készítenek a környék gyermekeinek, s a környék felnőtteit a sportpályán is összegyűjtik. Mert ezzel mozaikkockát teremtenek, s e kockákból hasznos, szép egész építhető.